9.5 OPATRENIE 5: AGROENVIRONMENT A ŽIVOTNÉ PODMIENKY ZVIERAT

Súlad Kapitola VI, články 22-24 Nariadenia Rady č.1257/1999

Popis opatrenia
Odôvodnenie
Poľnohospodárstvo rovnako ako ďalšie ľudské aktivity ovplyvňuje životné prostredie. Súčasne je však oveľa viac ako ostatné ľudské činnosti závislé od životného prostredia.
Na jednej strane sa svojou hospodárskou činnosťou podieľa na znečisťovaní životného prostredia a na znižovaní jeho ekologickej stability. Na druhej strane však poľnohospodárstvo zohráva pozitívnu úlohu pri formovaní vidieckej krajiny (tzv. správcovstvom krajiny), jej rozmanitosti a druhovej pestrosti. Medzi poľnohospodárstvom a životným prostredím je úzka vzájomná závislosť.

Negatívne vplyvy poľnohospodárstva na životné prostredie:
Negatívne dopady na biodiverzitu: Úbytok biologickej rozmanitosti v poľnohospodárskej krajine na Slovensku najviac postihol oblasť nížin a pahorkatín, najmä v dôsledku intenzívneho využívania a obhospodarovania krajiny, rozorávania trávnych porastov, odvodňovania mokradí a degradácie stanovíšť. Väčšina pôvodných poloprírodných biotopov v tejto oblasti je takmer úplne zničená alebo silne pozmenená. Lepšie sú na tom horské a podhorské oblasti, kde sa zachovali viaceré hodnotné biotopy s vysokou diverzitou. Avšak i tu veľká časť území stráca vysokú prírodnú hodnotu v dôsledku nevhodného hospodárenia. V porovnaní s nížinami v horských oblastiach intenzívnejšie pôsobia procesy pustnutia a znižovania poľnohospodárskej pôdy. Strata a zmenšovanie lúčnych oblastí spôsobuje zmeny vo funkčnosti ekosystémov.

Negatívne dopady na pôdu: V dôsledku nesprávneho hospodárenia na pôde (najmä na svahoch, ľahších pôdach a otvorených rovinách) sa na veľkej časti územia SR prejavuje vodná erózia.

Negatívny dopad na vodu: Koncentrácia a chemizácia poľnohospodárskej výroby spôsobila znečisťovanie vôd dusičnanmi, pesticídmi a ich postupnú eutrofizáciu.

Negatívne dopady na ovzdušie: Intenzívne spôsoby hospodárenia s používaním minerálnych hnojív, nesprávne obrábanie pôdy, veľkochovy hospodárskych zvierat sa podieľajú na produkcii skleníkových plynov, podporujú klimatickú zmenu, ktorá má spätný dlhodobý dopad hlavne na poľnohospodárstvo.

Sumarizáciu najdôležitejších problémov a prioritné kritériá pre zavedenie agroenvironmentálnych postupov je uvedená v nasledujúcej tabuľke:

Kategória	**Dotknutá oblasť**	**Environmentálna dôležitosť**	**Celkovo**
Redukcia biodiverzity	+++	+++	6+
Vodná erózia	++	+++	5+
Znečistenie vôd z poľnohospodárskych zdrojov	++	++	4+
Deštrukcia prírodných prostredí spôsobená intenzívnym poľnohospodárstvom	++	++	4+
Krajinná deštrukcia	+	++	3+

Agroenvironmentálna podpora je snahou o integráciu agrárnej a environmentálnej politiky s cieľom ekologizácie hospodárenia v poľnohospodárskej krajine, ochrany základných zložiek životného prostredia, biologickej rozmanitosti, prírodného a kultúrneho dedičstva. Návrh vychádza z analýzy

environmentálnej situácie v poľnohospodárstve Slovenskej republiky spracovanej v rámci prípravy návrhu opatrenia.

Hlavný cieľ
Zaviesť poľnohospodárske výrobné postupy na ochranu a zlepšenie životného prostredia.

Špecifické ciele
- podporiť poľnohospodárstvo a pastevné hospodárstvo primeranej intenzity priateľské k životnému prostrediu,
- obnoviť ekologickú stabilitu poľnohospodárskej krajiny prostredníctvom ochrany a obnovy sietí ekostabilizačných prvkov,
- zachovať krajinné a historické dedičstvo na poľnohospodárskych plochách,
- začleniť plánovanie ochrany životného prostredia do poľnohospodárskej praxe,
- prispieť k zlepšeniu socio-ekonomického rozvoja vidieka prostredníctvom agroenvironmentálnych platieb na environmentálne priaznivý manažment krajiny

Prepojenie s inými opatreniami:
Agroenvironmentálne spôsoby obhospodarovania poľnohospodárskej pôdy spadajú do druhej priority Plánu, ktorou je ochrana a zlepšenie vidieckeho životného prostredia. Realizácia predpísaných spôsobov obhospodarovania má väzbu na Znevýhodnené oblasti, pretože je predpoklad, že hlavne tieto oblasti budú realizovať uvedené postupy. Udržanie kultúrnej krajiny umožňuje ďalšie aktivity podporované cez Diverzifikáciu činností.
Úzka väzba je na Vzdelávanie prostredníctvom, ktorého budú subjekty zapájajúce sa do Agroenvironmentu absolvovať povinné vzdelávacie kurzy.

9.5.1 ZOZNAM PODOPATRENÍ AGROENVIRONMENTÁLNEJ PODPORY

1. Základná schéma
2. Ochrana proti erózii na ornej pôde
3. Ochrana proti erózii vo vinohradoch
4. Ochrana proti erózii v ovocinárstve
5. Zatrávňovanie ornej pôdy
6. Ochrana biotopov poloprírodných a prírodných trávnych porastov
7. Nelesná drevinová vegetácia
8. Ochrana vodných a mokraďových biotopov
9. Chov a udržanie ohrozených druhov zvierat
10. Ekologické poľnohospodárstvo

9.5.1.1 ZÁKLADNÁ SCHÉMA

Operačný cieľ:
Podporiť poľnohospodárstvo a pastevné hospodárstvo primeranej intenzity priateľské k životnému prostrediu.

Predmet podpory:
Obhospodarovanie poľnohospodárskych úžitkových pôd (ornej pôdy, trvalých trávnych porastov, sadov a viníc) podniku podľa stanovených podmienok pre podporu.
Predmet podpory sa dotýka parcelných blokov tých kultúr, ktoré sa na území podniku nachádzajú.

SPOLOČNÉ PODMIENKY PODPORY PRE ZÁKLADNÚ SCHÉMU:
1. Obhospodarovanie celej úžitkovej pôdy podniku a udržiavanie v kultúrnom stave
2. Zaťaženosť pôdy – hustota max 1,6 VDJ/ ha úžitkovej pôdy a min. 0,3 VDJ/ha trvalých trávnych porastov. Výnimka pre zníženie minimálnej zaťaženosti je povolená pre oblasti, v ktorých je táto

predpísaná úradom pre ochranu životného prostredia (potrebný doklad úradu životného prostredia).

3. Zrieknutie sa používania kalov z čistiarní odpadových vôd a dnových sedimentov na celej výmere podniku.
4. Dodržiavanie limitov a zásad hnojenia
   Celkové aplikované množstvo ročnej dávky organických dusíkatých hnojív nesmie presiahnuť 80% maxima, ktoré stanovuje Kódex správnej poľnohospodárskej praxe t. z. max. 135 kg N/ha rok. Limity hnojív pre plodiny na ornej pôde a pre jednotlivé oblasti sú uvedené v prílohe E.
   Limity ostatných hnojív (P, K) aplikovať na základe výsledkov agrochemického skúšania pôd.
5. Vedenie povinných záznamov pre hnojenie, ochranu rastlín a prípadných ďalších stanovených záznamov.

PODMIENKY PODPORY PRE ORNÉ PÔDY

Osevný postup - obmedzenie podielu intenzívnych kultúr

- Dodržanie vyrovnaného osevného postupu bez monokultúr, to znamená, že žiadna z intenzívnych plodín (obilovina, olejnina, okopanina) nesmie presiahnuť plochu 50 % obhospodarovanej ornej pôdy.

Dodržiavanie zásad používania agrochemikálii

- Celoplošne vylúčiť používanie agrochemikálií – výnimkou je aplikácia za účelom potláčania expanzívnych druhov rastlín alebo premnoženie škodcov s písomným potvrdením Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu (použitý prostriedok, čas a aplikované množstvo)

PODMIENKY PODPORY PRE TRVALÉ TRÁVNE PORASTY

Zachovanie trvalých trávnych porastov počas celej doby záväzku

- Zákaz rozorávania trvalých trávnych porastov.
- Zväčšenie výmery trvalých trávnych porastov je možné podľa pravidiel zmeny plôch.

Dodržiavanie zásad používania agrochemikálii

- Celoplošne vylúčiť používanie agrochemikálií – výnimkou je aplikácia za účelom potláčania expanzívnych druhov rastlín alebo premnoženie škodcov s písomným potvrdením Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu (použitý prostriedok, čas a aplikované množstvo).

PODMIENKY PODPORY PRE OVOCNÉ SADY A VINICE

Dodržiavanie zásad používania agrochemikálií

- Aplikáciu agrochemikálií realizovať v zmysle integrovanej produkcie – podľa podmienok, postupov a so súhlasom Ústredného kontrolného a skúšobného ústavu (použitý prostriedok, čas a aplikované množstvo).

Podmienka:
Základnú schému je možné aplikovať len v spojitosti s niektorým z ďalších podopatrení Agroenvironmentálnej podpory mimo Ekologického poľnohospodárstva.

Platby za základnú schému:

Základná schéma	**Platba**
Orná pôda	1 700 SKK/ha
TTP	1 345 SKK/ha
Ovocné sady	2 045 SKK/ha
Vinohrady	2 100 SKK/ha

9.5.1.2 OCHRANA PROTI ERÓZII NA ORNEJ PÔDE

Operačný cieľ:
Podporiť poľnohospodárske postupy, ktoré redukujú rozsah vodnej erózie na ornej pôde.

Predmet podpory:
Ochrana proti erózii na vybratých orných pôdach podniku podľa stanovených podmienok

SPOLOČNÉ PODMIENKY PODPORY:
Účasť na základnej podpornej schéme podľa podmienok pre ornú pôdu alebo Ekologickom poľnohospodárstve (orná pôda).

PODMIENKY PRE STABILIZAČNÝ OSEVNÝ POSTUP

Pre dodržiavanie stabilizačného osevného postupu:
- v osevnom postupe pestovať minimálne 6 plodín z toho 4 hlavné plodiny, z toho podiel ozimín minimálne 30% a viacročných krmovín minimálne 10 %,
- pestovať minimálne 10 % medziplodín (kapustovité medziplodiny, kultúrny slez, slnečnica, facélia, biela horčica, proso, pohánka a ďalšie),
- zabezpečiť pri oseve minimálne 70%-nú pokryvnosť ornej pôdy v jeseni a v zime (obdobie od 15.10 do 1.3).

PODMIENKY PRE PRIJATEĽNÚ VEĽKOSŤ PARCELY (PÔDNEHO BLOKU)

Pre dodržiavanie prijateľnej veľkosti parcely a zamedzenie negatívnym účinkom erózie:
- na pôdach so svahovitosťou 3 – 10 % a pri väčších parcelách (nad 30 ha) rozdeliť svah alebo parcelu na menšie bloky, pričom rozdelenie realizovať minimálne 10 metrov širokými stabilizujúcimi pásmi obsiatymi ďatelinotrávami, trávami na semeno a pod.,
- stabilizujúce pásy realizovať po vrstevnici,
- vzdialenosť medzi pásmi maximálne 200 metrov,
- minimálny počet pásov pre parcelu výmery 30 ha je 5 pásov,
- zatrávnené plochy pásov kosiť min.2 krát ročne,
- herbicídy na ploche pásov je možné použiť len počas prvých dvoch rokov a to formou bodovej aplikácie (so súhlasom kontrolného ústavu). Ekologickí poľnohospodári nesmú použiť ani bodovú aplikáciu.

Platby za ochranu proti erózii na ornej pôde:

Ochrana proti erózii na ornej pôde	**Platba**
Stabilizačný osevný postup	4 570 Sk/ha
Prijateľná veľkosť parcely	1 278 Sk/ha

Kombinovateľnosť:
Stabilizačný osevný postup a/alebo prijateľnú veľkosť honu je možné realizovať a kombinovať na tú istú plochu ornej pôdy len spolu so Základnou schémou podpory pre ornú pôdu alebo Ekologickým poľnohospodárstvom.

9.5.1.3 OCHRANA PROTI ERÓZII VO VINOHRADOCH

Operačný cieľ:
Realizovať postupy, ktoré redukujú rozsah vodnej erózie vo vinohradoch.

Predmet podpory:
Ochrana proti erózii na plochách vinohradov podľa stanovených podmienok

PODMIENKY PODPORY PRE OCHRANU PROTI ERÓZII VO VINOHRADOCH:

- Účasť na základnej podpornej schéme pre vinohrady alebo ekologickom poľnohospodárstve.
- Pokrytie pôdy (mulčovanie trávou, zatrávnenie, pokrytie slamou alebo senom, mulčovanie kôrou) v každej druhej uličke od 1.11. do 30.04. alebo hospodárenie na terasách
- Hlásenie mimoriadnych opatrení na pôde (odstraňovanie a výsadba, zúrodňovacie práce) pred ich realizáciou na kontrolnom úrade

Platby za ochranu proti erózii vo vinohradoch:

Ochrana proti erózii vo vinohradoch	Platba
Pri svahovitosti vinohradu do 20 %	2 000 Sk/ha
Pri svahovitosti vinohradu od 21 % do 40 %	2 500 Sk/ha
Pri svahovitosti vinohradu nad 41 %	3 000 Sk/ha

Pri hospodárení na terasách je platba podľa nasledujúcej vyššej svahovitosti.

Kombinovateľnosť:
Ochranu proti erózii vo vinohradoch je možné realizovať a kombinovať na tú istú plochu vinohradu len spolu so Základnou schémou podpory pre vinohrady alebo Ekologickým poľnohospodárstvom (vinohrady) .

9.5.1.4 OCHRANA PROTI ERÓZII V OVOCINÁRSTVE

Operačný cieľ:
Realizovať postupy, ktoré redukujú rozsah vodnej erózie v ovocných sadoch.

Predmet podpory:
Ochrana proti erózii na plochách ovocných sadov podľa stanovených podmienok

PODMIENKY PODPORY PRE OCHRANU PROTI ERÓZII V OVOCNÝCH SADOCH:

- Účasť na základnej podpornej schéme pre ovocné sady alebo Ekologickom poľnohospodárstve (ovocné sady).
- Pokrytie pôdy (mulčovanie trávou, zatrávnenie, pokrytie slamou alebo senom, mulčovanie kôrou) v každej druhej uličke minimálne 10 mesiacov v roku alebo hospodárenie na terasách.
- Hlásenie mimoriadnych opatrení na pôde (odstraňovanie a výsadba, zúrodňovacie práce) pred ich realizáciou na kontrolnom úrade

Platby za ochranu proti erózii v ovocných sadoch:

Ochrana proti erózii v ovocinárstve	Platba
Pri svahovitosti sadu do 20 %	2 000 Sk/ha
Pri svahovitosti sadu nad 20 %	2 500 Sk/ha

Kombinovateľnosť:
Ochranu proti erózii v ovocných sadoch je možné realizovať a kombinovať na tú istú plochu ovocných sadov len spolu so Základnou schémou podpory pre ovocné sady alebo Ekologickým poľnohospodárstvom (ovocné sady).

9.5.1.5 ZATRÁVŇOVANIE ORNEJ PÔDY

Operačný cieľ:
Obnoviť ekologickú stabilitu poľnohospodárskej krajiny prostredníctvom obnovy ekostabilizačných prvkov

Predmet podpory:
Premena ornej pôdy na trvalý trávny porast podľa stanovených podmienok

PODMIENKY PODPORY PRE ZATRÁVŇOVANIE ORNEJ PÔDY

- Konverziu identifikovanej ornej pôdy na trvalé trávne porasty je možné realizovať na
  - ornej pôde na svahoch so sklonom viac ako 10%
  - ornej pôde v zaplavovaných oblastiach (definovaných príslušným podnikom povodia)
  - ornej pôde pozdĺž biotopov nelesnej drevinovej vegetácie (v šírke min. 5 metrov)
  - ornej pôdy okolo vodných a mokraďových biotopov v šírke 5 m od brehovej čiary

- Zatrávnenie realizovať uznaným osivom trávnych zmesí najneskôr do 30.5. a predložiť doklad o zatrávnení od príslušnej inštitúcie.

- V prvých dvoch rokoch po zatrávnení nebude plocha spásaná ale iba kosená (min.2 krát ročne) a pokosená hmota bude zberaná.

- Na zatrávnenej pôde realizovať následne obhospodarovanie podľa základnej schémy pre trvalé trávne porasty alebo Ekologické poľnohospodárstvo (trvalé trávne porasty)

Platby za zatrávnenie ornej pôdy:

Zatrávnenie ornej pôdy	Platba
	4 133 Sk/ha

Kombinovateľnosť:
Zatrávňovanie ornej pôdy je možné realizovať a kombinovať so Základnou schémou pre trvalé trávne porasty alebo Ekologickým poľnohospodárstvom (trvalé trávne porasty).

9.5.1.6 OCHRANA BIOTOPOV POLOPRÍRODNÝCH A PRÍRODNÝCH TRVALÝCH TRÁVNYCH PORASTOV

Operačný cieľ:
Obnoviť ekologickú stabilitu poľnohospodárskej krajiny prostredníctvom ochrany a obnovy sietí ekostabilizačných prvkov,

Predmet podpory:
Obhospodarovanie vybratých plôch poloprírodných a prírodných trávnych porastov nachádzajúcich sa na území podniku podľa stanovených podmienok

Medzi druhovo bohaté trvalé trávne porasty patria:

A. Teplo a suchomilné trvalé trávne porasty
B. Mezofilné trvalé trávne porasty
C. Vlhkomilné a slatinné trvalé trávne porasty
D. Vysokohorské trvalé trávne porasty

PODMIENKY PODPORY PRE OCHRANU BIOTOPOV POLOPRÍRODNÝCH A PRÍRODNÝCH TRVALÝCH TRÁVNYCH PORASTOV

Zaťaženosť pôdy

- Pre všetky typy biotopov je stanovená nasledovná zaťaženosť pôd – hustota max 0,6 VDJ/ ha - min. 0,3 VDJ/ha biotopov trvalých trávnych porastov. Výnimka pre zníženie minimálnej zaťaženosti je povolená pre oblasti, v ktorých je táto predpísaná úradom pre ochranu životného prostredia (potrebný doklad úradu životného prostredia).

Aplikácia hnojív

- Úplne vylúčiť používanie minerálnych hnojív a hnojovice. Max. dávka organických hnojív 50 kg N 1x za 2 roky
- Pre vlhkomilné a slatinné trávne porasty tiež úplne vylúčiť dodatočné hnojenie organickými hnojivami.

Aplikácia chemických prípravkov

- Celoplošne vylúčiť používanie chemických prípravkov – výnimkou je lokálna aplikácia za účelom potláčania expanzívnych druhov rastlín (potrebné potvrdenie kontrolného úradu). Pre ekologických poľnohospodárov je aj lokálna aplikácia chemických prípravkov vylúčená.

Spôsoby kosenia

- Pre teplo a suchomilné trávne porasty

Lúky pravidelne kosiť maximálne 2 krát ročne pričom prvú kosbu realizovať v termínoch od 16.júna (stupeň 1) resp. 1.júla (stupeň 2) – podľa stanovenia odbornej organizácie

- Pre mezofilné trávne porasty

Lúky pravidelne kosiť maximálne 2 krát ročne pričom prvú kosbu realizovať v termínoch koniec júna (stupeň 1) resp. koniec júla (stupeň 2) – podľa stanovenia

- Pre vlhkomilné a slatinné trávne porasty

Vlhké lúky maximálne 2 krát ročne pričom prvú kosbu realizovať v termíne od konca júna do konca júla a druhú 6.týždňov po 1.kosbe.
Bezkolencové lúky kosiť raz za rok v termíne august, september.
Slatinné lúky kosiť raz za rok v termíne júl, august (najmenšie zamokrenie).

- Pre vysokohorské trávne porasty

Lúky kosiť maximálne 1 krát ročne po dozretí semien trávnych druhov

Podmienky pasenia

- Pasienky spásať šetrnou pastvou to znamená dodržať max stanovený počet kusov VDJ/ha a dodržiavať zásady šetrného košarovania (min. plocha na 1VDJ – 10m^2, pravidelné denné prekladanie košiarov).
- Pre vlhkomilné a slatinné trávne porasty je košarovanie vylúčené.
- Pasenie realizovať pod dozorom pastiera

Platba za ochranu biotopov poloprírodných a prírodných trvalých trávnych porastov:

Ochrana biotopov trávnych porastov	**Platba**
	5 393 Sk/ha

Kombinovateľnosť:
Na tú istú plochu trvalého trávneho porastu je toto podopatrenie kombinovateľné s ekologickým poľnohospodárstvom (trvalé trávne porasty).

9.5.1.7 NELESNÁ DREVINOVÁ VEGETÁCIA

Operačný cieľ:
Obnoviť ekologickú stabilitu poľnohospodárskej krajiny prostredníctvom ochrany a obnovy sietí ekostabilizačných prvkov,

Predmet podpory:
Ochrana a starostlivosť o prírodné a poloprírodné ekostabilizačné prvky (poľnohospodárska účelová zeleň) nachádzajúce sa na území podniku podľa stanovených podmienok

Nelesnou drevinovou vegetáciou sú vetrolamy, stromoradia, solitéry, spoločenstvá krovín, živé ploty, biocentrá, biokoridory

PODMIENKY PODPORY PRE OBHOSPODAROVNIE NELESNEJ DREVINOVEJ VEGETÁCIE:

- Účasť na základnej podpornej schéme pre daný typ kultúry, pri ktorej sa nelesná drevinová vegetácia nachádza.
- Účasť na podopatrení Zatrávňovanie ornej pôdy ak sa drevinová vegetácia nachádza pri ornej pôde.
- Neaplikovať hnojivá a vhemické prípravky vo vzdialenosti 5 m od vegetácie.
- Udržiavanie a obnovovanie nelesnej drevinovej vegetácie
  - realizovať prerezávku porastov v pravidelných cykloch v priemere raz za 5 rokov, pričom ponechať aj niektoré odumreté stromy ak sú hniezdiskom pre vtáky.
  - realizovať údržbu v nelesnej drevinovej vegetácii (kosba ľahkou mechanizáciou alebo ručne) a odstraňovať pokosenú hmotu, odstraňovať prípadné skládky odpadov.
  - zabezpečiť pravidelnú obnovu porastov výsadbou pôvodných druhov stromov a kríkov a vysadené prvky ochrániť pred poškodením,

Platba za nelesnú drevinovú vegetáciu:

Nelesná drevinová vegetácia	Platba
	3734 Sk/ha nelesnej drevinovej vegetácie

Kombinovateľnosť:
Žiadna na tú istú pôdu. (nelesná drevinová vegetácia je vedená mimo identifikovaných parcelných blokov jednotlivých kultúr).

9.5.1.8 OCHRANA VODNÝCH A MOKRAĎOVÝCH BIOTOPOV

Operačný cieľ:
Obnoviť ekologickú stabilitu poľnohospodárskej krajiny prostredníctvom ochrany a obnovy sietí ekostabilizačných prvkov,

Predmet podpory:
Ochrana a starostlivosť o vodné a mokraďové biotopy nachádzajúce sa v území podniku podľa stanovených podmienok.
Vodné a mokraďové biotopy sú prameniská, malé vodné toky, kanály, nádrže, štrkoviská, jazerá, mokrade

PODMIENKY PODPORY PRE OCHRANU VODNÝCH A MOKRAĎOVÝCH BIOTOPOV:

- Účasť na základnej podpornej schéme pre daný typ kultúry, pri ktorej sa nelesná drevinová vegetácia nachádza.
- Účasť na podopatrení Zatrávňovanie ornej pôdy ak sa vodný biotop nachádza pri ornej pôde.

- Udržiavanie priestoru vodných biotopov ak je v užívaní alebo nájme poľnohospodárskeho podniku.
- kosenie trávnych častí 2 krát ročne ľahkou mechanizáciou alebo ručne a odstraňovanie pokosenej hmoty (podľa stanovených podmienok odbornej organizácie),
- udržiavanie vegetačného krytu biotopov (kroviny a iný porast príp. stromy) podľa stanovených podmienok odbornej organizácie (prerezávky, odstraňovanie odumretých prvkov).

- ochrana vodných a mokraďových biotopov
- zamedzenie vstupu a znečisteniu pasúcimi sa zvieratami – budovanie oplôtkových systémov z prírodných materiálov (podľa stanovených podmienok odbornej organizácie)

Platba za ochranu vodných a mokraďových biotopov:

Vodné a mokraďové biotopy	Platba
	3 240 Sk/ha chráneného biotopu

Kombinovateľnosť:
Žiadna na tú istú pôdu. (vodné biotopy sú vedená mimo identifikovaných parcelných blokov jednotlivých kultúr.

9.5.1.9 CHOV A UDRŽANIE OHROZENÝCH DRUHOV ZVIERAT

Operačný cieľ:
Zachovať krajinné a historické dedičstvo na poľnohospodárskych plochách,

Predmet podpory:
Chov a udržanie ohrozených druhov a plemien hospodárskych zvierat dlhodobo chovaných na území Slovenskej republiky

Identifikovanie ohrozených druhov

Na základe odborných podkladov z národných správ o živočíšnych genetických zdrojoch, databázy FAO, databázy EAAP, zbilancoval Výskumný ústav živočíšnej výroby (príslušná odborná autorita) stavy jednotlivých druhov zvierat, ktoré pri spĺňaní podmienok Prílohy I nariadenia 445/2002 a sú navrhované ako ohrozené druhy. Nasledovné počty chovných samíc uvádzajú stav jednotlivých druhov v Slovenskej republike a ostatných krajinách EU vrátane asociovaných krajín (s najväčším počtom):

Hospodárske zviera - Druh		**Slovenská republika (počet)**	**Ostatné krajiny (počet)**	**Limit podľa 445/2002 (počet)**
Ovce	Valaska -pôvodná	30	Nemecko - 10	10 000
Kozy	Biela krátkosrstá koza	900	Česká republika - 2 000	10 000
Kone	Slovenský teplokrvník	320	-	3 300
	Hucul	50	Česká republika - 109 Poľsko - 140 Rakúsko -100 Maďarsko - 140 Nemecko -19	3 300
	Furioso	40	-	3 300
	Nonius	40	Maďarsko - 40	3 300
	Slovenský športový pony	42	-	3 300
	Lipican	60	Francúzsko - 24 Rakúsko -100 Maďarsko - 322 Slovinsko -550	3 300
	Shagya-arab	85	Česká republika - 65 Francúzsko - 8 Rakúsko -228 Maďarsko - 100 Švédsko - 472	3 300
	Norik muránskeho typu	115	-	3 300
Hydina	Oravka (sliepka)	400	-	25 000
	Plymutka (sliepka)	980	Veľká Británia - 200 Poľsko - 1 300 Slovinsko -700	25 000
	Rodajlenka (sliepka)	180	Veľká Británia - 1 500 Poľsko - 12 000 Slovinsko - 1 300 Fínsko - 200	25 000
	Hempsirka (sliepka)	2000	Veľká Británia - 280 Poľsko - 7 800 Maďarsko - 680	25 000
	Vlaska (sliepka)	350	-	25 000
	Sasekska (sliepka)	470	Veľká Británia - 4 000 Poľsko - 1 800	25 000
	Slovenská biela hus	230	-	25 000
	Suchovská hus	180	-	25 000
	Morka bronzová	3	Veľká Británia - 400 Maďarsko - 270 Fínsko - 250	25 000

PODMIENKY PODPORY PRE CHOV A UDŽANIE OHROZENÝCH DRUHOV ZVIERAT:

- Účasť na základnej podpornej schéme pre príslušný typ kultúry nachádzajúcej sa na území poľnohospodárskeho podniku
- Dodržiavanie minimálnych štandardov v chove, hygiene a životných podmienok zvierat (obsiahnutých v zákone o veterinárnej starostlivosti).
- Chovateľ musí byť zaradený do platného chovného programu pre príslušné plemeno. Chovný program je vedený príslušnou uznanou chovateľskou organizáciou (potvrdenie).

- Zápis hospodárskych zvierat je vedný v plemennej knihe príslušného chovu (potvrdenie)

Podpora sa vzťahuje na nasledovné typy zvierat:
Ovce - valaška
Koza - biela krátkosrstá koza
Kone - slovenský teplokrvník, hucul, lipican, nónius, furioso, shagy-arab, norik, slovenský športový pony
Hydina - oravka, plymutka, rodajlenka, hempsirka, vlaska, sasekska, slovenská biela hus, suchovská hus, morka bronzová

Platba za chov ohrozených druhov zvierat:

Ohrozený druh – chovná samica	**Platba**
Bahnica	1 006 Sk/ks
Koza	1 333 Sk/ks
Kobyla	20 000 Sk/ks
Sliepka	100 Sk/ks
Hus	400 Sk/ks
Morka	450 Sk/ks

Kombinovateľnosť:
Nerelevantná. Pretože ide o platbu na kus a nie na plochu.

9.5.1.10 EKOLOGICKÉ POĽNOHOSPODÁRSTVO

Operačný cieľ:
Podporiť poľnohospodárstvo a pastevné hospodárstvo primeranej intenzity priateľské k životnému prostrediu a zabezpečiť výrobu ekologických produktov,

Predmet podpory:
Ekologické obhospodarovanie ucelenej časti alebo celej plochy poľnohospodárskej pôdy podniku v súlade s nariadením č. 2092/91 EEC a podľa zákona o ekologickom poľnohospodárstve

Za ekologicky hospodáriaci podnik je uznaný ten podnik, ktorý má najneskôr do 31.januára 1.roku záväzného obdobia uzatvorenú platnú dohodu s kontrolnou organizáciou ekologického poľnohospodárstva (táto podmienka neplatí pre rok 2004). V roku 2004 je platná dohoda predkladaná so žiadosťou o podporu.

PODMIENKY PODPORY PRE EKOLOGICKÉ POĽNOHOSPODÁRSTVO:

- Dodržiavať podmienky stanovené nariadením Rady (ES) č. 2092/1991 a zákonom o ekologickom poľnohospodárstve na celej výmere pôdy zaradenej do systému ekologického poľnohospodárstva.

- Počas celej doby realizácie záväzku musí byť žiadateľ vedený v zozname ekologických výrobcov vedených Ústredným kontrolným a skúšobným ústavom poľnohospodárskym.

- Dodržiavať stanovené zaťaženie plôch počtom VDJ (min.0,30 VDJ/ha trvalých trávnych porastov – max 1,6 VDJ/ha úžitkovej plochy podniku). Výnimka pre minimálne zaťaženie je povolená pre oblasti, v ktorých je predpísaná úradom pre ochranu životného prostredia (potrebný doklad úradu životného prostredia).
- Zrieknuť sa použitia kalov z čistiarní odpadových vôd a kompostov z týchto kalov na celej výmere poľnohospodárskych pôd podniku.

- Viesť predpísané záznamy a mať správy o vykonanej kontrole (potrebný doklad od kontrolnej organizácie)

- Pri vstupe do ekologického poľnohospodárstva len s časťou plôch podniku musí žiadateľ:
  - vstupovať do ekologického poľnohospodárstva s ucelenou časťou podniku,
  - obhospodarovať oddelene plochy pre ekologickú výrobu a konvenčnú výrobu a oddelene viesť hospodárenie
  - udržiavať stavy dobytka oddelene pre ekologické a konvenčné časti výroby
  - pestovať rôznych kultúr hospodárskeho roka na ekologickej časti a na konvenčnej časti

Platba za ekologické poľnohospodárstvo:

V období konverzie (2 roky)	**Platba**
Orná pôda	6 000 Sk/ha
Ovocné sady a vinohrady	8 000 Sk/ha
Zelenina, liečivé, koreninové a aromatické rastliny	10 000 Sk/ha
Trvalé trávne porasty	4 000 Sk/ha

V období po konverzii	**Platba**
Orná pôda	3 000 Sk/ha
Ovocné sady a vinohrady	4 000 Sk/ha
Zelenina, liečivé, koreninové a aromatické rastliny	5 000 Sk/ha
Trvalé trávne porasty	2 000 Sk/ha

Kombinovateľnosť:
Ekologické poľnohospodárstvo je možné realizovať a kombinovať s nasledovnými podopatreniami:
S ochranou proti erózií na ornej pôde s plochami ornej pôde v rámci Ekologického poľnohospodárstva.
S ochranou proti erózii vo vinohradoch na plochách vinohradov v Ekologickom poľnohospodárstve.
S ochranou proti erózii v ovocných sadoch s plochami ovocných sadov v Ekologickom poľnohospodárstve.
So zatrávňovaním ornej pôdy (po jej zatrávnení) na pôdach trvalých trávnych porastov ekologického poľnohospodárstva.
S ochranou biotopov trvalých trávnych porastov s plochami trvalých trávnych porastov v Ekologickom poľnohospodárstve.

Kombinácia na tej istej pôde je vylúčená. so Základnou schémou, Nelesnou drevinovou vegetáciou, Vodnými a mokraďovými biotopmi.

KRITÉRIÁ SPÔSOBILOSTI PRE AGROENVIRONMENTÁLNU PODPORU*:*
Poberateľ podpory musí:
- na celej výmere poľnohospodárskeho subjektu uplatňovať podmienky správnej farmárskej praxe (podľa prílohy C),
- predložiť žiadosť o poskytnutie podpory spolu so spracovaným projektom (podľa pokynov PPA),
- hospodáriť na ploche minimálne 1 ha (platná evidencia LPIS),
- preukázať pri účasti na opatrení len s časťou plochy podniku že:
  - je to hospodársky samosprávna časť podniku a
  - nebude obmedzený integrovaný chod a kontrola a
  - neodporujú tomu stanovené ciele a podmienky opatrenia.
- prijať záväzky definované agroenvironmentálnymi opatreniami na obdobie najmenej 5 rokov od prvej platby, s výnimkou prípadov vyššej moci,
- absolvovať minimálne 20 hodinový školiaci kurz o agroenvironmentálnom programe, absolvovanie kurzu musí byť uskutočnené do konca 1.uceleného roku trvania záväzku,
- viesť podrobné záznamy o hospodárení potrebné pre kontrolu a monitoring (podľa pokynov APA),
- mať dobré pracovné zručnosti na realizáciu opatrenia.

Zmena plôch alebo záväzkov počas záväzného obdobia

Keď počas platnosti záväzku daného ako podmienka na udelenie podpory príjemca prevedie všetok alebo časť svojho majetku na inú osobu, táto môže prevziať záväzok na zvyšok obdobia. Ak sa tak neuskutoční, príjemca celú udelenú podporu vráti. (čl.30 nariadenia 445/2002)

Zväčšenie plôch počas doby trvania záväzku je možné ak:
- rozšírenie má nepochybný prínos vzhľadom k príslušnému opatreniu,
- je to odôvodnené v zmysle povahy záväzku, dĺžky zostávajúceho obdobia a veľkosti plochy,
- neznižuje účinnosť kontroly dodržiavania podmienok pre poskytnutie podpory,
- veľkosť zväčšenej plochy musí byť značne menšia než pôvodná plocha alebo nie väčšia ako 2 ha. (čl.31 nariadenia 445/2002)
- podpora pre pribraté plochy je na základe písomnej žiadosti a je odsúhlasená platobnou agentúrou.

Pri zmenených plochách alebo okolnostiach zmeny hospodárenia, na ktoré nemá poberateľ podpory žiadny vplyv (napr. pozemkové úpravy) prijmú sa potrebné opatrenia, aby sa záväzky mohli prispôsobiť novej situácii. Ak toto prispôsobenie nie je možné, záväzok prestane platiť a nevyžaduje sa náhrada za obdobie, počas ktorého nebol záväzok účinný (čl.32 nariadenia 445/2002).

Kombinácie, kumulácie
Kombinačné možnosti jednotlivých opatrení na tej istej ploche sú stanovené v kombinačnej tabuľke.

Geografická alokácia:
Opatrenie má horizontálnu pôsobnosť (oblasti Cieľa 1 a 2)

Užívatelia:
Fyzické a právnické osoby podnikajúce v poľnohospodárskej prvovýrobe

Druh podpory nenávratný finančný príspevok
Typ investície nezisková
Forma podpory plné financovanie

Výška podpory
Výšku podpory z EAGGF a národných zdrojov upravuje článok 47 nariadenia 1257/1999

Agroenvironmentálna podpora	EAGGF %	Národné zdroje %	Verejné zdroje spolu %
Oblasti cieľa 1	80	20	100
Oblasti cieľa 2	50	50	100

Finančný rámec opatrenia 5: (v mil. € – bežné ceny)

Rok	Celkové výdavky	celkom	Verejné výdavky		Súkromné výdavky
			EAGGF	ŠR SR	
2004	17,154104	17,154104	13,441022	3,713082	0,000000
2005	26,426219	26,426219	20,706146	5,720073	0,000000
2006	37,610531	37,610531	29,469564	8,140967	0,000000
2004-2006	**81,190854**	**81,190854**	**63,616732**	**17,574122**	**0,000000**

Kombinačná tabuľka pre Agroenvironment a životné podmienky zvierat povolená kombinácia na tú istú plochu		Základná schéma				Ochrana proti erózii na ornej pôde	Ochrana proti erózii vo vinohradoch	Ochrana proti erózii v ovocinárstve	Zatrávňovanie ornej pôdy	Biotopy trvalých trávnych porastov	Ekologické poľnohospodárstvo			
		Orná pôda	Trvalé trávne porasty	Vinohrady	Ovocné sady						Orná pôda	Trvalé trávne porasty	Vinohrady	Ovocné sady
Základná schéma	Orná pôda		N	N	N	**A 1**	N	N	N	N	N	N	N	N
	Trvalé trávne porasty	N		N	N	N	N	N	**A 1**	N	N	N	N	N
	Vinohrady	N	N		N	N	**A 1**	N	N	N	N	N	N	N
	Ovocné sady	N	N	N		N	N	**A 1**	N	N	N	N	N	N
Ochrana proti erózii na ornej pôde		**A 1**	N	N	N		N	N	N	N	**A 2**	N	N	N
Ochrana proti erózii vo vinohradoch		N	N	**A 1**	N	N		N	N	N	N	N	**A 2**	N
Ochrana proti erózii v ovocinárstve		N	N	N	**A 1**	N	N		N	N	N	N	N	**A 2**
Zatrávňovanie ornej pôdy		N	**A 1**	N	N	N	N	N		N	N	**A 2**	N	N
Biotopy trvalých trávnych porastov		N	N	N	N	N	N	N	N		N	**A**	N	N
Ekologické poľnohospodárstvo	Orná pôda	N	N	N	N	**A 2**	N	N	N	N		A	N	N
	Trvalé trávne porasty	N	N	N	N	N	N	N	**A 2**	**A**	N	N	N	N
	Vinohrady	N	N	N	N	N	**A 2**	N	N	N	N	A		N
	Ovocné sady	N	N	N	N	N	N	**A 2**	N	N	N	N	N	

VYSVETLIVKY:

N – kombinácia na tú istú ploche je vylúčená alebo nemožná. **A –** kombinácia na tú istú plochu je možná, za predpokladu, že je realizovaný spôsob A1 alebo A2.

- Pre podopatrenie Zatrávňovanie ornej pôdy je kombinácia možná so Základnou schémou (trvalé trávne porasty) alebo Ekologickým poľnohospodárstvom (trvalé trávne porasty) tým spôsobom, že na zatrávnenej pôde bude realizované príslušné menežovanie trávnych porastov.
- V kombinačnej tabuľke nie sú uvádzané podopatrenia: Nelesná drevinová vegetácia, Ochrana vodných a mokraďových biotopov, Ohrozené chovy pretože ide o samostatné podopatrenia, ktoré je možné realizovať, ale nie na tú istú pôdu, kde je možnosť kombinácie.

9.5.2 PREHĽAD O INŠTITUCIONÁLNOM ZABEZPEČENÍ AGROENVIRONMENTU A ŽIVOTNÝCH PODMIENOK ZVIERAT

Implementačná autorita: Pôdohospodárska platobná agentúra

Projektové zabezpečenie: pre realizáciu príslušných zvolených opatrení musí mať žiadateľ spracovaný projekt (textová a grafická časť),

Vzdelávanie: doklad o absolvovaní povinného vzdelávacieho kurzu vydá vzdelávacia inštitúcia, ktorá bude tento kurz realizovať prostredníctvom vzdelávacieho opatrenia

Minimálne štandardy vo vzťahu k životnému prostrediu, hygiene a k životným podmienkam zvierat: dodržiavanie podmienok vyplýva z jednotlivých legislatívnych predpisov SR. V Prílohe C sú popísané príslušné orgány.

Správna farmárska prax: dodržiavanie podmienok vyplýva z príslušných legislatívnych predpisov a ďalších ustanovení Kódexu. V Prílohe C – spôsoby zisťovania konformity – je uvedená príslušná odborná kontrolná inštitúcia.

Oblasť hnojenia a používania agrochemikálií: evidenciu v zmysle príslušnej legislatívy vedie UKSUP

Erózia pôdy: Potvrdenie o erodovateľnosti pôdy vydá správca GIS o pôdach SR – Výskumný ústav pôdoznalectva a ochrany pôdy

Zatrávňovanie ornej pôdy: potvrdenie o zatrávnení pôdy vydá príslušná Správa katastra nehnuteľností

Biotopy poloprírodných a prírodných trvalých trávnych porastov: Potvrdenie o výskyte týchto biotopov dáva správca Informačného systému trávinných biotopov - Daphne

Ochrana vodných a mokraďových biotopov: Potvrdenie o výskyte vodného biotopu dáva príslušné Povodie. Mokraďové biotopy potvrdzuje Daphne.

Udržiavanie a chov ohrozených zvierat: Splnenie podmienok zaradenia do chovného programu dáva príslušná uznaná chovateľská organizácia. Ovce – Zväz chovateľov oviec a kôz, Kone – Zväz chovateľov koní alebo Uznaná chovateľská organizácia, Hydina – Únia hydinárov Slovenska.

Ekologické poľnohospodárstvo: Potvrdenie o vykonanej kontrole vydáva UKSUP alebo ním poverená (akreditovaná) organizácia.